

NAJAVIO NOVI PROSVJED

Milatić o pomoćnicima u nastavi: To je kao da date ultrabrzi auto nekome tko nema vozačku. Za to je kriva država

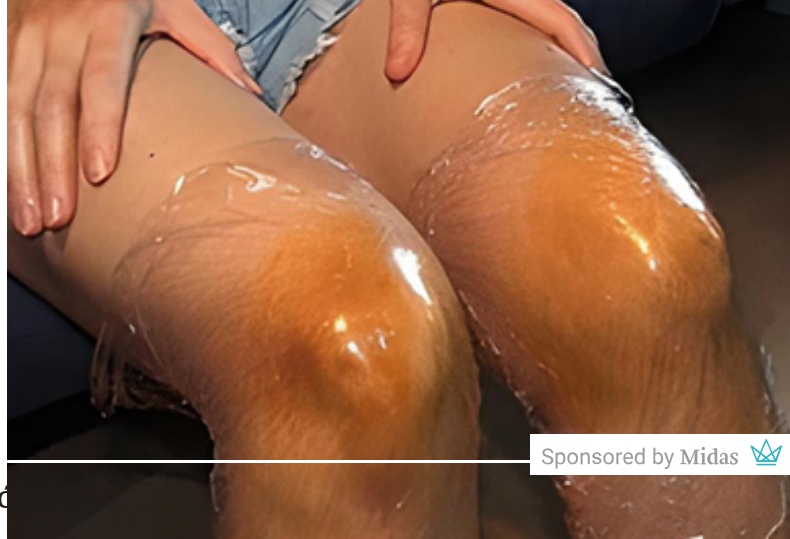
Djeca s poteškoćama u razvoju ili ona s invaliditetom posebno su ranjiva društvena skupina, a multidisciplinarna podrška stručnjaka većini njih potrebna je gotovo od rođenja. Dijelu njih podrška je potrebna i kada krenu u odgojno-obrazovne ustanove, ali i kada stupe u sam obrazovni sustav, u vidu asistenata u vrtiću, odnosno u školi.

 24.12.2022. u 08:39

Foto: Pixabay

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Nacionalnog strateškog plana za razvoj rane intervencije u djetinjstvu, a koja bi taj isti sustav izjednatila i pružila
Naš STRUCNJAK predstavio je jednokratni dodatak za Obnovit ćeš zglobove u 19 min, ako se odvažiš...
institucijama jasne smjernice rada s djecom i pružanja podrške u jednom, te pisuci o ozbiljnim nedostacima
DIJABETES - šećer od 15 do 6,5. Čestitamo
zdravstvenog sustava u drugom), podrška koja je toj djeci potrebna tu ne staje.

Zdravstvena situacija određene djece, bilo da je riječ o poteškoći ili invaliditetu, zahtjeva podršku i tijekom boravka u kolektivu, bilo da je riječ o vrtiću ili školi, a tu na pozornicu stupaju asistenti o kojima se možda i najviše pisalo u travnju ove godine kada su prosvjedovali na Markovom trgu u Zagrebu tražeći bolje radne uvjete.

Prosvjed je predvodila Udruga pomoćnika u nastavi koja je ranije objavila trinaest zahtjeva pomoćnika u nastavi i komunikacijskih posrednika u svrhu poboljšanja njihovog radnog statusa. Tako su zatražili od vladajućih koeficijent stručnog suradnika 1,034, puno radno vrijeme, prijavu na neodređeno, plaćanje minulog i dvosmjenskog rada, osiguranje, isplatu dnevnica tijekom nastave izvan učionice, kontinuirano stručno usavršavanje, plaćen iznos za javni gradski prijevoz, plaćanje dvije kune po prijađenom kilometru, božićnicu, regres i dar za djecu, plaćenu otpremninu, sistematski pregled i plaćene prekovremene sate kada su na zamjenama.

Iz više razloga, radni status pomoćnika ili asistenata vrlo je neizvjestan zbog čega potražnja za ovim poslom stagnira, dok s druge strane, ti ljudi rade s najranjivijom skupinom djece kojoj je potrebna pomoć prilikom obavljanja svakodnevnih školskih obaveza ili tijekom boravka u odgojno-obrazovnim skupinama zbog poteškoće koju imaju. Asistenti ne samo da bi trebali imati posebno razvijeni senzibilitet za rad s tom djecom, već i određenu razinu edukaciju o načinu na kojem pristupati djetetu, ovisno upravo o vrsti poteškoće. Osim toga, s obzirom na njihove uvjete rada, čini se kao da se na ovaj posao gleda kao na mjeru zapošljavanja, a zapravo se zanemaruje njezina šira društvena vrijednost.

Pomoćnici na nastavi - satnica od 19 kuna nadalje

Iako je bilo najavljeno da će se do kraja godine donijeti izmjene Zakona o odgoju i obrazovanju za što se očekivalo da će se stvoriti i zakonska podloga za rješavanje statusa pomoćnika u nastavi i stručno komunikacijskih posrednika, to se nije dogodilo, pa oni i dalje rade prema pravilniku koji je star 12 godina.

"I u tih 12 godina nije se uopće vrijednost radnog sata do ove godine mijenjao, a i sada se mijenja selektivno", kazao je za portal Direktno predsjednik Udruge pomoćnika u nastavi **Ivan Milatić**.

Kako je objasnio, najveći pomak dogodio se kod Splitsko-dalmatinske županije gdje je satnica od nedavno povećana na 35 kuna, a isto je napravio i Grad Dubrovnik, dok je prije tjedan dana donesena odluka da će pomoćnici u nastavi u Osječko-baranjskoj županiji zarađivati 30, umjesto dosadašnjih 25 kuna po satu. Ipak, u Križevačko-koprivničkoj županiji ta satnica i dalje iznosi 19 kuna.

"To je nonsense koji se događa zato što je dozvoljeno lokalnim šerifima da oni proizvoljno određuju satnicu", poručuje Milatić.

Kako kaže, 75 posto plaće pomoćnicima ide iz Europskog socijalnog fonda, a ostalo iz lokalne samouprave, a najveći problem je, ističe, činjenica da završava sedmogodišnje razdoblje od 2013. do 2020. s krajem ove kalendarske godine pa je nastao "svojevrsni vakuum" jer će se novci za naredno sedmogodišnje razdoblje iz ESF-a moći povlačiti tek s 1. travnjem iduće godine. S druge strane, zbog uvođenja eura, vidljiv je trend kod županija za povišicom radnih sati kod pomoćnika, kao u slučaju Zadarske županije koja satnicu diže s 25 kuna na četiri eura.

U vrtićima situacija još i gora

I dok se u javnosti uvijek govori o pomoćnicima u nastavi, oni u vrtićima su gotovo pa nevidljivi. Milatić kaže da je tamo situacija još gora jer je teško naći kvalificirane osobe "pa se događa da petero djece ima po jednu osobu". I za jedne i za druge, gorući problem je što edukacija gotovo pa i ne postoji.

"Edukacija se radi samo vikend uoči početka školske godine i ta edukacija traje možda 10 sati. U Hrvatskoj postoji samo jedna osoba koja je kvalificirana da drži predavanja, a ona to ne drži svugdje jer se ne može klonirati.

Problem je u tome što se tog posla prihvaćaju ljudi koji imaju izraženu empatiju i drugo - ništa. Slobodno možemo reći da u pravilu ne znaju ništa, osim ako nemaju vlastitu djecu s nekom vrstom posebnih potreba ili teškoća u razvoju. U svakom drugom slučaju, rad pomoćnika u nastavi za njih je doslovno prvi susret s tako nečim", kazao nam je Milatić i nastavio:

"Nemamo, na primjer, niti tečaja znakovnog jezika za gluhonijemu djecu. U državi nema sluha za tako nešto".

Njihova satnica nije regulirana linearlno, na nivou države, ne ovisi nekada čak niti od grada do grada ili od županije do županije, već od škole do škole, kaže Milatić.

"Formalnu edukaciju imaju i moraju proći prije početka školske godine, a sa svojim štićenicima ili korisnicima upoznaju se tek u trenutku kada počinju raditi taj posao. Nažalost, stvara se kriva slika oko pomoćnika u nastavi, da su to samo nosači torbi i da su to ljudi koji samo u određenim segmentima pomažu toj djeci. Ne, oni s njima rade 'od do' i to su zajednički uspjesi. Kada netko dođe do kraja školovanja, to je zajednički uspjeh tog pomoćnika i korisnika".

'Pomoćnik u nastavi treba biti priznat kao zanimanje'

"Država se uporno hvali s riječi inkluzija, a s druge strane apsolutno negira potrebu da se pomoćnik u nastavi, pomoćnik u vrtićima ili bilo koji drugi pomoćnik prizna kao zanimanje. Kada bi se to napravilo, moralo bi se o tome voditi brigu i to zanimanje bi dobilo svoj koeficijent. Dok se pomoćnici kao i osobni asistenti bore za veću satnicu, a ne za priznavanje zanimanja, nismo ništa napravili. To mora postati priznato zanimanje jer bez tih ljudi inkluzije nema. Inkluzija je iluzija u ovom slučaju gdje država to stalno ističe, a zapravo negira važnost tih ljudi u procesu edukacije djece s posebnim potrebama", kaže naš sugovornik koji sam ima cerebralnu paralizu i dobro zna kako je to kada ti je potrebna pomoć asistenta.

Foto: Privatna arhiva

"U moje vrijeme, kada sam išao u školu, zaključivali su u razred da mi se ništa ne bi dogodilo i to je tada bila osobna rezignacija. Pomoćnici u nastavi nisu imali blok sat tjelesnog, ja sam dobio knjigu za čitanje i zaključivali su u razred. Tako je nekada bilo. Onda su imali priziv savjesti pa su pomoćnici u nastavi imali refleksiju i suzdržavali civilni vojni blok. To je bila prava faza i tu nitko nije bio educiran za rad s invalidnom vrstom invaliditeta i poteškoće. Onda je nekakav napredak, ali se ne možemo s time zadovoljiti", kaže naš sugovornik.

"Čak sam u dogovoru sa slovenskim odgojiteljima i država u Hrvatsku verziju nekih od njihovih zakona, ali to nisu uvažili. Zakon je išao prema tome da se daju dodatni podaci o djeci koja se daju dodatni podaci o djetetu s kojim se radi, ali nije isto raditi s djetetom koje ima cerebralnu paralizu, dječju mišićnu sklerozu i slično. Tu su velike razlike. Ima djece koja sve rješavaju udaranjem, ima slučajeva gdje su izloženi svenu i svačemu i tu se postavlja pitanje tko bi se htio prihvatiti takvog zanimanja za mizeran novac, a zapravo je stalno izložen opasnostima. Bilo bi fenomenalno kada bi se to sve diglo i na državnu razinu i zbog toga jer bi onda država bila u obavezi napraviti stvarnu edukaciju za sve vrste invaliditeta, odnosno za sve vrste teškoća u razvoju", nastavlja dalje naš sugovornik.

Na kraju svake školske godine ti ljudi dobivaju otkaz

U Hrvatskoj otprilike ima 4700 pomoćnika u nastavi, a samo u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji ih ima više od 1700. Naš sugovornik navodi primjer Svete Nedelje gdje ih je prije tri godine bilo osam, a sada ih je 30:

"Nažalost, broj i potreba je sve veća, a motiv je sve manji jer je praksa do sada pokazala da na kraju svake školske godine ti ljudi dobivaju otkaz i u pravilu im nedostaje nekoliko dana radnog staža da na Zavodu za zapošljavanje mogu dobivati nekakav novac, i onda se moraju ponovno prijavljivati prije početka nove školske godine. Poseban slučaj je kada asistent radi s maturantom, njemu radni odnos prestaje u svibnju sa zadnjim danom škole s obzirom na to da maturantima ona završava gotovo mjesec dana ranije".

Milatić glavno rješenje radnog statusa pomoćnika i komunikacijskih posrednika vidi u tome da im se njihov posao prizna kao zanimanje, "a onda da se sustavno organizira svaki mjesec ili dva predavanja. Bilo bi dobro da se tu odradi i praktični rad jer neki ljudi ne znaju ni kako dati ruku djetetu koje se recimo teže kreće. Djeca s autizmom su strašno fokusirana na osobu koja im je u blizini i jako se za nju vežu i onda se mora dogoditi da ta osoba ima interes proučiti najosnovnije reakcije te djece jer može jako puno dobiti od njih u pozitivnom smislu. Oni, kada su motivirani, onda to nema granica. Ono što se zapravo najčešće događa na terenu je taj strah - ljudi ne znaju jer ih nitko nije podučio što i kako".

Milatić: Oni su doslovno nevidljivi

Pitali smo našeg sugovornika je li vidljiv trend opadanja zanimanja za rad kao pomoćnika u nastavi.

"To je rezignacija jer su jako nesretni što nitko ne cijeni ono što oni rade. Oni su doslovno nevidljivi, njih nema u sustavu. Oni su samo tu da bi se reklo da postoji proces inkluzije djece u društvo i aktivnosti, ali kada treba govoriti o pravima onih koji to rade, onda se svi oglašuju i vrlo je malo onih koji tim ljudima žele pomoći i konkretizirati nešto po tom pitanju.

Ima puno njih koji se vesele radu s djecom i njima je mrsko svaki put dobivati otkaz i onda se ponovno prijavljivati. Neki to rade po sedam, osam, devet godina uzastopno. Pa neka i startna plaća bude 500 eura, to je

barem znak da te netko doživio. Sve ispod toga je sramotno i degradirajuće za te ljude i ne može ih motivirati koliko god da zavole tu djecu i koliko god da daju sebe u to. Puno je više srećom pozitivnih iskustava pomoćnika u nastavi u odnosu na negativne. Negativno je bilo recimo kada se dogodio prosvjed (u travnju ove godine, op. a.). Pouzdano znam da ih se skidalo iz autobusa za Zagreb i prijetilo im se, što je loše. Prvo im ne daješ ništa, a onda im ne dozvoljavaš ni da se bore za svoja prava na rad i obrazovanje, a to su dva prava zajamčena Ustavom".

Svi asistenti i osobni asistenti zaslužuju bolju situaciju, ističe.

"Ono što ćemo pokušati napraviti da do 1. travnja ovaj posao bude priznat kao zanimanje i onda će oni dobiti koeficijent i svoje radne obaveze preko ljeta i ući će u sustav školstva. To se mora zakonski regulirati i definirati".

Zadnja instanca - prosvjed

"Zadnja instanca, ako se stvarno ništa ne promijeni, na proljeće ćemo napraviti prosvjed ili opći štrajk pa će onda 20 tisuća ljudi biti na Markovom trgu dok se situacija ne riješi. Državi naravno nudimo i razgovore i pregovore i dogovore, samo da se nešto pomakne i da se prije svega prihvati i prizna koliko su bitni i pomoćnici u vrtićima i pomoćnici u nastavi i osobni asistenti, cijela ta skupina od 16 posto stanovništva. Da kažemo sad političkim rječnikom pa možda shvate: Zamislite da imate političku platformu sa 612 tisuća članova - vrlo jednostavno zavladate državom, je li tako? Ne kažem da ćemo osnovati političku stranku i ići u političku borbu, ali samo neka razmisle kolika je to skupina ljudi", ljuti se naš sugovornik i dodatno pojašnjava:

"Jednostavno rečeno, vi dajete dijete u ruke nekome bez edukacije. To je kao da date ultrabrzi auto nekome tko nema vozačku, to mi je asocijacija na prvu. I za to je kriva država. Ti ljudi zaslužuju puno poštovanje jer rade odgovoran posao za koji nisu ni pravilno educirani, o kojem vrlo malo znaju u smislu da vrlo malo znaju o dijagnozama s kojima se sreću u svom radu. Prisiljen si dijete pustiti nekome tko je samo dobar u duši, a saznaje u praksi. Ta će osoba vrlo vjerojatno u nekom periodu znati sve o tom djetetu i toj dijagnozi, ali to je naravno individualno na svakom pomoćniku", kaže naš sugovornik koji zaključuje:

"Pomoćnici u nastavi moraju probati izdržati još ovu školsku godinu jer vjerujem da će se promjene na bolje dogoditi već sada. Uvjeren sam da će nakon što njihov rad bude priznat kao zanimanje, dobiti želju i volju da se nastave baviti s ovim plemenitim pozivom. Najosnovnije je da se iznivelira satnica jer su nedopustive ove dramatične razlike u cijeni rada. I to mora biti što prije jer kad prijeđemo na euro, isto to će tražiti i Europa".

*Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

Tekst je nastao u okviru projekta "Tragedija hrvatske socijalne politike ili kako su djeca s razvojnim teškoćama i njihovi roditelji prepušteni sami sebi" kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije kroz program poticanja novinarske izvrsnosti.

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

VIŠE S WEBA

Naš STRUČNJAK predstavio je jednokratni dodatak za DIJABETES - šećer od 15 do 6,5. Čestitamo

GOTOVO JE: Direktor Leipziga objavio gdje će Gvardiol igrati u nastavku sezone

Obnovit ćeš zglobove u 19 min, ako se odvažiš...

Prešli smo na euro, a uplatnice su vam u kunama? Evo kako ih možete plaćati do 15. siječnja, a kako nakon toga

Obnovit ćeš zglobove u 19 min, ako se odvažiš...

NEMOJTE SE UPLAŠITI: Ravnateljstvo policije poslalo obavijest građanima

